

[Lembourn.]

brugerne så stramme regler for benyttelse og modernisering af de gamle ejendomme, at de ikke bliver til at leve i, skader man bygningsfredningen mere, end man gavner. Det må derfor noteres med glæde, at man i betænkningen har gjort sig klart, at man må prøve at stille ejerne af de fredede bygninger både afskrivningsmæssigt og skattemæssigt bedre, og man må yde en vis støtte til restaurerings- og vedligeholdelsesarbejde. Ingen får glæde af en bydel med fredede ejendomme, hvor ingen bor. Det er ikke engang en scene, det er bare en forladt kulisse.

Det er nødvendigt, at man i den kommende kulturpolitik lægger stadig større vægt på en løsning af forureningsproblemerne. Betænkningen gør ret i at fremhæve dette stærkt, men også her må man søge balancens løsning. Det må være muligt at nå frem til en kombination af stigende industriel produktivitet og en rensningsteknik, så man undgår den nuværende forurening, men man kan ikke lade industrien alene bære de meget betydelige omkostninger, det vil kræve. En standsning af forureningen af luften, vandet og jorden forudsætter en omfattende industriel forskning, hvis finansiering ville svække dansk industris konkurrenceevne katastrofalt, hvis man skulle bære den alene. Forureningsspørgsmålet kan løses, men ikke kun gennem restriktionslovgivning. Vi må i Danmark meget snart til at indstille os på, at industriel forskning kræver betydelige offentlige investeringer.

Betænkningens næste område er en række uddannelser med kulturpolitisk sigte. I modsætning til de andre uddannelser rummer de musiske det skisma, at de skal forsøge at forene et krav om en håndværksmæssig kunnen med åbenhed over for en spontan kunstnerisk udfoldelse.

Vanskelighederne omkring filmskolen er karakteristiske. To standpunkter, begge for yderliggående, stod over for hinanden: En gruppe ville alene bygge undervisningen på spontaneiteten og i øvrigt undlade at tage noget hensyn til den eksisterende samfundsstruktur, som eleverne dog engang som kunstnere skal leve i, en anden gruppe det modsatte.

For alle musiske uddannelser gælder det, at håndværket må læres, og samtidig bør

der være rum for individuel skaben. Det har kunnet lade sig gøre ved Europas akademier, teaterskoler og konservatorier igennem århundreder. Det må stadig kunne lade sig gøre, og det ville være kortsigtet og barnagtigt at ødelægge denne balance og kræve, at de musiske uddannelser fra nu af alene skal være spontaneitetens værksteder, gratis og betingelsesløst stillet til rådighed for amatører, der i egen formening er professionelle. Den, der fornægter fortiden, vil blive tvunget til at gentage den.

Man må imidlertid forstå, at efterhånden som flere og flere søger de musiske uddannelser, hvad man kun kan glæde sig over, må der også gives de færdiguddannede plads i vort uddannelsessystem, ikke mindst i skolen. Det gælder først og fremmest musikpædagogerne, men også andre. Ensidige og snævre fagforeningssynspunkter bør ikke have lov at holde de musisk-pædagogisk begavede borte fra en skole, som mere end nogen sinde får brug for netop de kunstnerisk trænede og musisk talentfulde, som ønsker at udføre et pædagogisk arbejde.

Kulturformidlingen er et andet af de virkefelter, betænkningen indgående beskæftiger sig med. Selv om det ikke er muligt skarpt at skelne mellem kulturproduktion og -formidling, så synes opdelingen praktisk. Bibliotekerne spiller en afgørende rolle i dette arbejde. Man fremhæver behovet for rationalisering og med rette. I betænkningen bringer man ikke nogle af de grelle eksempler, som man kan finde i statsrevisorernes beretning, på forskellen i omkostninger ved at ekspedere en enkelt bog til en låner. I et deltidsbibliotek viste det sig, at det kostede 31 kr. 8 øre, hver gang bibliotekaren tog bogen ned fra hylden og rakte den over disken til låneren. Det er mere end de fleste bøger koster at købe i dag. Den gennemsnitlige udgift pr. udlånt bog i centralbibliotekerne er 4 kr. 20 øre. Også kulturen har sine danaidekar.

Men samtidig med, at man derfor helt og fuldt kan støtte ønsket om en mere rationel form for bogudlån, må man advare imod, at rationaliseringsbestrebelse fører til en centralisering af bogindkøbet; netop i de decentraliserede bogindkøb har vi en garanti mod et statsmonopoliseret smagsdiktatur inden for så afgørende et område for litteraturen som bogudlånet.